

SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG: REPERE CATEHETICE PENTRU LUMEA SECULARIZATĂ DE AZI ACTUALITATEA CATEHEZELOR ÎN RÂNDUL TINERILOR

SAINT SIMEON THE NEW THEOLOGIAN: CATECHETICAL LANDMARKS FOR TODAY'S SECULARIZED WORLD. THE ACTUALITY OF CATECHESIS AMONG YOUNG PEOPLE.

Drd. Alexandru HRAB

Abstract: St. Simeon the New Theologian is one of the Eastern mystics, thanks to whom Orthodox mystical theology reaches its high point. He is the one who developed the mystical ideas of his predecessors. From his entire work, what interests us are the Catechesis. Catechesis are speeches addressed by St. Simeon to the monks of the monastery of St. Mamas, and others are letters of spiritual guidance addressed to the same monks, such as Catechesis 12, 17, 19 and 26. Through his catechesis, he tries to show the need of every Christian to have a living contact with God, to enter into a personal communion with Jesus Christ. Although it is largely addressed to monks - as I mentioned, catechesis can be an authentic way of living for every Christian. Therefore, the present study seeks to bring to the listener's attention the value of personal experience with Christ in the lives of young people, as evidenced by the catechetical writings of St. Simeon. Since young people are the most vulnerable in relation to the times we live in, catechesis can become a spiritual landmark for them.

Keywords: young people, religion, young, orthodox youth, Saint Simeon the New Theologian

Introducere

Sfântul Simeon Noul Teolog este unul din cei mai mari mistici ai Bisericii noastre. Prin persoana sa teologia „mistică ortodoxa atinge punctul său cel mai înalt”¹.

¹. Constantin VOICU, *Patrologie și literatura postpatristică*, Vol. III, București, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2010, p. 234.

Pe scurt, despre viața² lui aflăm că S-a născut la Galata Paflagoniei pe la 949. De tânăr a fost dus de părinții lui la Constantinopol pentru a primi o educație care să-i permită accesarea la o funcție înaltă la curtea imperială. La vârsta de 14 ani l-a cunoscut pe Sfântul Simeon Studitul. Acest va deveni îndrumătorul său duhovnicesc. A vrut să rămână în mănăstirea Studion, dar nu este primit din cauza vârstei fragede. Dorința i se împlinește în anul 976, când s-a retras la mănăstirea Studion. Practicând o ascultare deplină față de părintele său duhovnicesc, Simeon Evlaviosul. Relația acesta, dintre ucenic și Avvă, va duce la tensiuni în rândul monahilor, iar Sfântul Simeon este nevoit să plece, după aproximativ un an, în altă mănăstire. Va ajunge la mănăstirea Sfântul Mamas³.

În anul 980 este hirotonit preot, iar la scurt timp primește stăreția Mănăstirii Mamat.

„Până la intrarea lui Simeon în această mănăstire, mănăstirea «Sfântului Mamant» era necunoscută, era săracă și pe jumătate în ruină. Prin viața și activitatea noului egumen, mănăstirea s-a îmbogățit și material și spiritual, în puțin timp dobândind o altă viață. Sfântul Simeon cerea monahilor săi și faptă; dar, pe lângă aceasta, le cererea și contemplație”⁴.

Din cauza programului pe care l-a impus și la această mănăstire a intrat în conflict cu monahii de aici. Conflict care va duce la exilarea lui în anul 1009 la Mănăstirea Sf. Marina unde își va găsi sfârșitul la 12 martie 1022⁵.

În altă ordine de idei, observăm din viața Sfântului Simeon, așa cum reiese și din cateheza 26, acesta și din capitolul 25 și 26 al vieții sale descris de Sfântul Nichita că acesta respecta un anumit program.

Aflăm astfel, că Sfântul Simeon se împărtășea zilnic cu Sfintele Taine, iar apoi consuma verdețuri și semințe, acestea erau hrana sa din timpul zilelor săptămânii. În Duminici și sărbători participa la masă în trapeză, stând cu capul plecat, într-o permanentă pocăință. După rugăciunea de la finalul mesei, mergea în chilia sa, unde se închidea pentru rugăciune. Rugăciunea era urmată de o scurtă lectură și de puțin repaus. În zilele de vară stătea culcat pe pământ. De asemenea, în duminicile și sărbătorile importante, Sfântul Simeon petrecea noaptea întregă fără somn, rugându-se de seară până în zori, iar la răsăritul soarelui iarăși începea rugăciunea. Nu rostea nicio vorbă fără rost. Ziua și-o începea cu rugăciunea, „însoțită de reculegerea față de orice impresie exterioară, o zilnică întâlnire cu Dumnezeu în Lumina Sa, însoțită de căldura Duhului și deplina bucurie a

² A se vedea pe larg viața în volumul *Sfântul Simeon Noul Teolog: viața și epoca. Scrieri IV*, Introducere și traducere: Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis, 2006 sau pe scurt în Vasile GORDON, *Introducere în Catehética Ortodoxă*, București, Editura Sophia, 2004, p. 55-89.

³ Constantin VOICU, *Patrologie și literatura postpatristică*, p. 234-235.

⁴ *Ibidem*, p. 235.

⁵ *Ibidem*, p. 236.

inimii și purificarea prin propriile sale lacrimi”⁶. Apoi, ieșea din chilie pentru laudele bisericesti și apoi se întorcea în chilie, mânca foarte puțin și începea activitatea prin lectura Scripturii și a Vieților Sfinților, pe care le cunoștea foarte bine. Munca lui consta în scrierea caligrafică a textelor duhovnicești. După ce toaca chema la rugăciune, participa la Sfânta Liturghie, iar după citirea Sfintei Evangheli, se retrăgea într-un paraclis de lângă biserică și se ruga cu lacrimi până la Epicleză. Se întorcea în biserică până la împărțășire, iar după aceasta se întorcea în chilia sa. Aici lua masa și se reîntorcea la munca sa. Seara, își făcea rugăciunile și citea Sfânta Scriptură până la miezul nopții. Când suna toaca pentru rugăciunea de dimineață, Sfântul Simeon participa la slujbe, rămânând în picioare pe toata durata slujbei, în paraclisul de lângă biserică, „ascultând lectura Sfintei Scripturi și udând pământul cu lacrimi. La sfârșitul acesteia, Sf. Simeon părăsea cel din urmă biserică și se reîntorcea la nevointele sale”⁷.

Am amintit mai sus, sumar, programul respectat de Sfântul Simenon, pentru că astăzi, poate mai mult ca niciodată, suntem bombardati de numeroase programe, de programe de dezvoltare personală, de rețete și de diverse metode și tehnici de îmbunătățire a vieții, de numeroase cărți motivaționale (nu că ar fi nocive informațiile din aceste cărți), de numeroși maștrii spirituali și, mai nou, de o mulțime „*influencer-i*” („*influencer* este un individ care, după ce își câștigă o notorietate pe rețelele de socializare, prin blog-uri sau vlog-uri, mizând în special pe trend-uri muzicale, sfaturi *cool* despre tendințele modei, ale dietelor, sportului etc., este luat în vizor de diferite companii pentru care devine un soi de mesager pe bani – e plătit, adică, să le promovează produsele printre următorii săi”)⁸, care s-ar putea să ne conducă, în cele din urmă, la o suprasaturație de tot și toate.

„Există o adevărată bătaie pentru a ni se impune programul unor entități din afara noastră, străine de lumea noastră, de ideile, de credințele și de aspirațiile noastre cele mai intime. Vedem cum toate aceste grupuri lansează neconținut programe, care-și propun să ne convingă, să ne impună ca, în cele din urmă, să ne alipim cu fidelitate de un anumit program, de o anumită rețetă de viață: ce să mâncăm, ce să bem, la ce să ne uităm, ce să iubim, cu cine să votăm, ce să gândim, în cine să credem și lista poate continua. Aceste sâcâietoare propuneri ne agresează privirea sau auzul oriunde ne-am afla, de când ne începem ziua și până seara, la culcare. Le întâlnim peste tot: pe stradă, pe clădiri, pe mașini, în sălile de așteptare, în mijloacele de transport, pe canalele media, în vorbirea oamenilor obișnuiți, care recită

⁶ Vasile GORDON, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, București, Editura Sophia, 2004, p. 62.

⁷ *Ibidem*, p. 61-62. Niketas STETHATOS, *The life of Saint Symeon the New Theologian*, Traducere: Richard P. H. Greenfield, Londra, Editura Harvard University Press, 2013, p. 57-59.

⁸ Stela GIURGEANU, „Spune-mi cine te influențează...”, în *Dilema Veche*, nr. 879/11-17 februarie 2021, p. 9.

semiconștient rețete și programe de viață, pe care nu le înțeleg și a căror autenticitate nu o verifică, deoarece subconștientul lor e ticsit până la refuz de aceste rețete și de imaginile aferente lor. Aici este pus la lucru un adevărat aparat de persuasiune, care își alege cu grijă discursul și imaginile, ca să convingă și să pară veridice, care constituie, după cum se știe, fondul industriei reclamei și au ca scop declanșarea unui anumit tip de emoții. Iar miza acestor «rețete», așa cum lesne se poate constata, este cucerirea timpului și sufletului omului, pentru a replăsmui sufletul după chipul acestor sceme materiale moarte, dând naștere omului-consumator”⁹.

Având în vedere că toate acestea se răsfrâng și în viața tinerilor, care fiind la vârsta căutărilor cad de multe ori în aceste „capcane” ale lumii.

„Tânărul adult luptă să se reinventeze, așa cum este și normal, lăsând în urmă, pentru o perioadă și cu multă stăpânire de sine, investiția făcută de părinți în pregătirea lui culturală și spirituală. Naivitatea cu care crede că plăcerea și haosul îl pot face mare se împletește cu setea nebună de a nega. Contează doar ceea ce vrea el, doar bucuriile lui. Nihilismul, ca deviză de viață, trezește senzații noi și se încadrează în atitudinea de viață care forțează ființa umană, descoperindu-și sau reconsiderându-și astfel limitele”¹⁰.

Prin urmare, pentru a nu-i lăsa pe tineri să cadă în capcana consumismului, care tinde să-i cucerească, transformându-i doar în trăitori în paradisul desfătărilor trupești, al prezentului, se simte tot mai mult nevoia de a le propune tinerilor, și nu numai, ci nouă tuturor respectarea unui program duhovnicesc care să-i ajute și să ne ajute să biruie și să biruim agresiunea acestei lumi. Un astfel program, după părerea noastră, îl găsim atât în viața Sfântului Simeon, cât și în catehezele sale.

Catehezele Sfântului Simenon

În număr de 34, acestea au fost scrise între anii 980 și 1005, în perioada în care era stareț la Sfântul Mamas și au avut ca destinatari monahii, însă am putea spune că unele sfaturi, însoțite cu modificările de rigoare, sunt valabile și astăzi și se pot constitui într-un îndreptar de viață duhovnicească pentru tinerii de azi și pentru noi toți, așa cum aminteam mai sus. Totodată, ele reprezintă o autobiografie religioasă a experienței vederii lui Hristos în Slavă. Până la urmă acesta ar trebui să fie dorința fiecărui creștin: de a-L vedea pe Dumnezeu și a dobândi harul Său, așa cum aflăm și din cateheza 26, care ne aduce în fața ochilor un program duhovnicesc pe care erau datori să-l urmeze monahii.

⁹ Nicușor DECIU, „Programul – un fapt aparent minor”, în *În fața provocărilor secularismului. O radiografie a schimbării mentalităților în societatea contemporană*, București, Editura Trinitas a Patriarhiei Române, 2021, p. 212-213.

¹⁰ Cristina BENGĂ, „Criza adolescenței și rolul ei în maturizarea spirituală a tânărului”, în *†Varlaam Ploieșteanul et alii*, (Edit.), *Educația Religioasă a tinerilor în contextul secularizării actuale*, București, Edit. Basilica, 2017.p. 335.

„Desăvârșirea creștină, ca ideal al credincoșilor, înseamnă deci a ajunge asemenea cu Dumnezeu în Hristos prin Duhul Sfânt. Desăvârșirea înseamnă deci chemare și misiune, înseamnă un proces îndelungat, dar la îndemana tuturor creștinilor, înseamnă urmarea lui Hristos, de la pruncia duhovnicească și până la statura bărbatului desăvârșit”¹¹.

Acest program duhovnicesc care conduce spre desvârșire constă în practicarea:

postului;

Milei trupești;

Rugăciunii;

Participării la Sfintele Slujbe – Împărtășirea;

Citirea Sfintei Scripturi – studiul și munca;

Ascultării de părintele duhovnicesc;

Căinței;

Despre post aflăm că are nu numai foloase duhovnicești, acesta fiind „este începutul și temeliea oricărei lucrări duhovnicești”¹², ci și trupești.

„Fiindcă postul, acest medic al sufletelor noastre, obișnuiește să domolească unuia fierbințelile și mișcările trupului, altuia să-i îmblânzească irascibilitatea, altuia îi alungă somnul, altuia îi trezește râvna, altuia îi curăță mintea și o face din nou liberă de cugetele rele, altuia îi domolește limba nedomolită și o reține ca și cu un frâu prin frica lui Dumnezeu, ne-mai-lăsând-o să rostească cuvinte nefolositoare și putrede; altuia îi ocrotește nevăzut înălțările și-i fixează ochii și nu-i lasă să se mai poarte cu curiozitate încolo și înapoi, și îl învață să se privească pe sine însuși și să-și aducă aminte numai de păcatele și lipsurile sale. După puțin timp, postul risipește și alungă cum alungă soarele ceața, întunericul inteligibil și acoperământul păcatului așezat peste suflet. Postul ne face să vedem cu mintea văzduhul duhovnicesc, în care nu răsare, ci pururea strălucește Soarele cel neapus, Hristos Dumnezeuul nostru. Luându-și împreună-lucrătoare privegherea, postul în-moaie învârtoșarea furișată în inimă și, în locul lăcomiei dinainte, face să țâșnească izvoarele străpungerii [inimii]”¹³.

Mila trupească ne este recomandată pentru a ne asemăna cu Mântuitorul și pentru a ne elibera din patimi.

„Dar cum noi, care părem că am ajuns săraci — asemenea lui Hristos Dumnezeu Care, bogat fiind, a sărăcit pentru noi [2 Co 8, 9] —, miluindu-ne de fapt pe noi înșine, socotim că miluim pe Cel ce S-a făcut pentru noi ca și noi? înțelege-mi bine cele ce vreau să spun. Dumnezeu S-a făcut pentru tine om sărac, pentru ca și tu, cel ce crezi în El, să te faci asemenea

¹¹. Constantin I. BĂJĂU, *Patrologie*, Craiova, Editura Universitatea, 2007, p. 444.

¹². SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, Ediția a II-a revăzută, Sibiu, Editura Deisis, 2003, p. 158.

¹³. *Ibidem*, p. 159.

Lui, sărac. Acela e sărac în ce privește umanitatea, iar tu ești sărac în ce privește Divinitatea. Vezi deci cum Îl vei hrăni pe El, ia seama întocmai! El a sărăcit ca tu să te îmbogățești [2 Co 8, 9], ca să-ți dea din bogăția harului Său [Ef 1, 7; 2, 6]; de aceea a luat trup, ca să te împărtășești de Dumnezeirea Lui. Deci atunci când te vei pregăti pentru primirea Lui, atunci se zice că va fi primit de tine. Iar când flămânzești și însetezi pentru El, acest lucru se socotește hrană și băutură pentru El. Cum anume? Pentru că prin aceste lucruri și fapte și altele asemănătoare îți curățești sufletul și îl slobozești de foamete și de întinăciunea patimilor; și Dumnezeu, Care te-a primit pe tine așa și și-a însușit toate ale tale și dorește să te facă Dumnezeu, precum Acela S-a făcut om, toate cele pe care le faci pentru tine însuși, le socotește că sunt făcute pentru El”¹⁴.

Și totodată, pentru a ne pune nădejdea în Dumnezeu și a ne elibera de lăcomie.

„Și să nu crezi, frate, că Dumnezeu are vreo lipsă și că nu poate să-i hrănească pe cei săraci și de aceea ne-a poruncit să-i miluim pe aceștia și să ne sânguim mult pentru această poruncă. Să nu fie! Ci ceea ce prin lăcomie a făcut împotriva noastră spre pierzania noastră diavolul, acest lucru Hristos l-a făcut prin milostivire pentru noi și a pus să se facă spre mântuirea noastră. Dar ce spun? Diavolul ne-a sugerat să ne însușim cele puse înainte spre întrebuintare comună și să ni le strângem ca pe niște comori, pentru ca prin această lăcomie să ne aducă două învinuiri și să ne facă vinovați de pedeapsa și de osânda veșnică: pentru lipsa de milostivire și pentru faptul de a ne pune nădejdea noastră nu în Dumnezeu și în bunurile pe care ni le-a dat în păstrare. Fiindcă cel ce are bunuri date în păstrare nu mai poate nădăjdui în Dumnezeu”¹⁵.

Mergând mai departe vom vedea că Sfântul Simeon acordă o mare atenție rugăciunii. Rugăciunea particulară era împletită cu participarea la Sfintele Slujbe. Dimineața programul era următorul:

„Să se știe, așadar, că cine a dezbrăcat omul cel pământesc [7 Co 15, 47-49] împreună cu cugetul lui [Col 3, 9] și s-a îmbrăcat prin schima monahală în omul ceresc [7 Co 15, 48-49; Col 3, 10; Ef 4, 24], trebuie să se scoale la miezul nopții înainte de utrenie și să se roage cu rugăciunea rânduită, și așa după acestea să stea în picioare împreună cu toți la doxologie și să o urmărească toată cu atenție și cu trezvie luând foarte mult aminte la începutul imnodiei, adică la cei șase psalmi, la stihologie, și la citiri în chip nezăbavnice, nerelaxându-și trupul și sprijinindu-se de pe un picior pe altul, sau rezemându-se de ziduri sau de coloane, ci trebuie să-și țină mâinile legate strâns, picioarele să și le sprijine deopotrivă pe pământ,

¹⁴ *Ibidem*, p. 141-142.

¹⁵ *Ibidem*, p. 143-144.

iar capul neclătinat fără să se plece încoace și încolo, fără să-și înalțe mintea cu înfumurare sau să iscodească cu cuget curios, fără să se adune cu cei nepăsători, șușotind între ei; ci mai degrabă trebuie să aibă privirea neînălțată iar sufletul, pe cât îi stă în putere, se cade să ia seama numai la psalmodie și la citire, și la înțelesul celor cântate și a cuvintelor citite din dumnezeiasca Scriptură, ca să nu lase să intre în el vreun cuvânt fără folos, ci sufletul, hrănindu-se din toate acestea, să vină la străpungere și smerenie și la lumina dumnezeiască a Duhului Sfânt¹⁶.

Iar seara programul era acesta:

„Și închizând ușa, ia mai întâi cartea, și, citind ca la trei pagini cu luare-aminte, stai la rugăciune cântând și rugându-te liniștit lui Dumnezeu ca unul care nu ești auzit de nimeni. Stai cu vitejie adunându-ți gândurile și nelăsându-le să hoinărească altundeva, strânge-ți mâinile, unește-ți deopotrivă picioarele neclintite într-o singură bază și închide-ți ochii, ca să nu mai vadă altceva și să nu risipească mintea, iar mintea însăși și toată inima ta înalț-o la ceruri chemând de acolo mila Lui cu lacrimi și suspine. Psalmii rânduiești de părintele tău duhovnicesc să-ți fie ațâți câți poartă cuvinte de pocăință și de străpungere și câți sunt de ajuns puterii și hotărârii tale. Fiindcă cu puterea și cu vitejia ta trebuie să masori cântarea psalmilor și mulțimea îngenuncherilor și timpul stării în picioare, ca să nu ai conștiința muștrându-te și zicându-ți: «Mai aveai putere să stai în picioare, să cânti imne și să te mărturi-sești lui Dumnezeu». Pe lângă acestea, să îți fie rânduite și rugăciuni pentru dimineața și seara, cu mărturisire către Dumnezeu. Și sfârșind rugăciunea, citește iarăși puțin, apoi reia-ți lucrul manual și prelungește-ți privegherea până la straja din-tâi, adică până la ceasul al treilea din noapte. Apoi sculân-du-te și rostind Psalmul 118, culcă-te pe rogojină după ce ți-ai pecetluit tot trupul [cu semnul crucii] și, gustând somn până la miezul nopții, să faci așa cum a fost rânduit mai sus¹⁷.

Înțelegem, așadar că Sfântul Simeon:

„N-a îndepărtat slujbele religioase ca mijloace exterioare de sfințire ale omului, nici n-a disprețuit organizarea bisericească, ci a dat primul loc contactului personal cu Dumnezeu. Sfântul Simeon descrie foarte viu darul lacrimilor de întristare și de bucurie cu care a ajuns să-și plângă păcatele și respectiv să guste din bucuria unei împărtășanii reale, sub formă liturgică, cu Însuși Dumnezeu¹⁸.

De aceea un loc important îl ocupa participarea la Sfânta Liturghie și Împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului. Această participare la slujbe, pe cât le era posibil, trebuia să fie însoțită de lacrimi.

¹⁶ *Ibidem*, p. 267-268.

¹⁷ *Ibidem*, p. 276.

¹⁸ Constantin VOICU, *Patrologie și literatura postpatristică*, p. 239.

„Fiindcă silindu-te să nu petreci slujba rânduită a bisericii fără lacrimi, te vei de-prinde cu acest bine și în stihologia și troparele pe care le vei cânta, sufletul tău se va hrăni primind în el înțeleșurile lor dumnezeiești și mintea ta se va înălța prin cele rostite la cele spirituale [inteligibile], și așa, vărsând lacrimi dulci, vei pe-trece în biserică, ca și cum ai petrece în cer împreună cu puterile de sus”¹⁹.

„Așadar, petrecând astfel ceasurile de până la liturghie [*sy-naxis*], intră frate iarăși la slujbă cu râvnă și sârguință multă. «Stai bine», precum am rânduit pentru doxologia dimineții, fără a uita nicidecum plânsul; «stai cu cutremur», ca unul care vezi pe Fiul lui Dumnezeu Care se junghie pentru tine. Și dacă ești vrednic și ai primit dezlegarea pentru aceasta, apropie-te cu frică și cu bucurie de [împărțășirea din] bunătățile negrăite”²⁰.

După participarea la Sfintele Slujbe și rugăciunea individuală urma citirea Sfintei Scripturi – studiul și munca:

„Deci săvârșindu-se doxologia utreniei, ieșind îndată din biserică, nu începe să grăiești cu unul și cu altul risipindu-te și grăind cele deșarte, ci, după ce te-ai rugat în singurătate în chilia ta cu rugăciunea cea rânduită ține cu lacrimi și cu multă luare-aminte, să ai o lucrare trupească, și numai-decât aleargă spre ea, dacă e slujire la slujire, dacă e un lucru ma-nual la lucrul manual, dacă e citire spre citire. Dar trândav să nu vrei nicidecum să șezi în chilia ta, ca trândăvia să nu te învețe pe tine tot răul [Sir 30, 37] care nu ne este îngăduit a grăi. Dar nici să nu dai ocol mănăstirii și să iscodești cu curiozitate cele ce se fac sau se slujesc în ea, ci, păzind tăcerea și abținerea de la toate, care este adevărata înstrăinare, ia seama numai la tine însuși și la lucrul tău manual, oricare ar fi acesta”²¹.

În ceea ce privește ascultarea de părintele duhovnicesc, Sfântul Simeon este păstrătorul tradiției care se fundamentează pe legătura cu trecutul marilor asceți de odinioară și are ca scop aducerea ucenicilor la starea de libertate interioară care să le permită să trăiască ca fii ai lui Dumnezeu, simțitori ai harului, cunoscători ai Adevărului - intrarea într-o comuniune personală cu Iisus Hristos²². Sfântul Simeon datorită ascultării necondiționate de părintele său duhovnicesc, Simeon Evlaviosul, era beneficiarul unei experiențe mistice de vedere a Luminii dumnezeiești, iar pe această bază revendica la rândul său, drept garanție a dobândirii unei experiențe similare, o ascultare la fel de absolută din partea ucenicilor săi: Paternitate

¹⁹ SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, p. 269.

²⁰ *Ibidem*, p. 271.

²¹ *Ibidem*, p. 269-270.

²² Daniel LEMENI, *Tradiția paternității duhovnicești în spiritualitatea creștină răsăriteană. Un studiu asupra îndrumării spirituale în Antichitatea creștină răsăriteană*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2012, p. 120.

duhovnicească, așa cum făceau părinții pustiei. Așadar, această ascultare „orbă” trebuie înțeleasă în cheia maturizării spirituale „care-l pune pe ucenic pe calea deschisă de Iisus Hristos, și anume realizarea statului de fiu a lui Dumnezeu”²³.

„Frate, cheamă cu stăruință pe Dumnezeu, ca să-ți arate un om care să te poată păstori în chip frumos, pe care trebuie să-l asculți ca pe însuși Dumnezeu, și să săvârșești fără șovăială cele spuse ție de către el, chiar dacă cele făptuite ți se par a fi potrivnice și vătămătoare. Și dacă inima ta e încredințată de har și ai o încredere prisositoare în cel pe care-l ai părinte duhovnicesc, fa ceea ce îți spune și te vei mântui; căci e mai bine să te numești ucenic al unui ucenic și să nu viețuiești de sine [idiorythmos] strângându-ți roadele nefolositoare ale voii proprii”²⁴.

Privirea la părintele duhovnicesc trebuia să fie ca privirea către Hristos.

„Fă, așadar, frate, precum ți-am spus, și du-te la omul pe care Dumnezeu ți-l va arăta în chip tainic prin tine însuși sau printr-un rob al său. Și uitându-te la el ca la Hristos însuși și vorbind cu el, așa să-l cinstești pe el și așa să fii învățat de către el cele folositoare”²⁵.

Fapt care din nou ne duce cu gândul la perioada Părinților pustiei, de aceea, nu această ascultare nu intrigă, deși la prima vedere ar părea că taie liberul arbitru al ucenicului. Însă atitudinea aceasta se explică prin faptul că un părinte spiritual autentic „este un receptacol viu al învățaturii și experienței duhovnicești. Eremitii deșertului aveau realmente o cunoaștere a lui Dumnezeu din propria experiență”²⁶, iar în această virtute ei puteau să-i îndrume pe ucenici pe calea lui Hristos, pe calea desăvârșirii spirituale, pentru a-și realiza țelul de a fi fii ai lui Dumnezeu²⁷.

Aplicat în zilele noastre, acest îndemn ne arată cât de multă nevoie avem să ne sfătuim cu cineva mai mare, mai înțelept, mai experimentat, un om cu autoritate: un duhovnic, un psiholog, un psihoterapeut etc.

Legat de ascultare se numără și virtutea Căinței. Sfântul Simeon recomanda mărturisirea gândurilor părintelui duhovnicesc:

„Și, dacă e cu putință, mărturisește-ți în fiecare ceas părintelui tău duhovnicesc gândurile inimii tale; iar dacă nu, nu lăsa să treacă seara, iubitele, ci, judecându-te pe tine însuși [7 Co 4, 3], mărturisește toate cele ce ți s-au întâmplat după utrenie. Și să ai credință neșovăielnică în el, chiar dacă toată lumea l-ar bârfi și l-ar huli, și chiar dacă l-ai vedea cu proprii tăi ochi desfrânând, să nu te smintești, nici să nu-ți scadă credința în el, având

²³ *Ibidem*, p. 121.

²⁴ SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, p. 223.

²⁵ *Ibidem*, p. 224.

²⁶ Daniel LEMENI, *Tradiția paternității duhovnicești în spiritualitatea creștină răsăriteană. Un studiu asupra îndrumării spirituale în Antichitatea creștină răsăriteană*, p. 121.

²⁷ *Ibidem*, p. 121.

încredere în Cel ce spunea: «Nu judecați ca să nu fiți judecați!» [Le 6, 37]²⁸.

Cei care se căiesc vor ajunge să-L vadă pe Dumnezeu încă de aici, din această lume:

„Fie ca, păzind poruncile lui Dumnezeu, să ne curățim inimile noastre prin lacrimi și pocăință, ca să vedem încă de aici lumina cea dum-nezeiască, pe însuși Hristos, și să-L avem rămânând în noi, hrănind și făcând vii sufletele noastre prin Duhul Sfânt, și făcându-ne să gustăm dulceața desfătată a bunătăților împărăției Lui”²⁹.

Concluzii

Privite în plan general, catehezele reprezintă un îndreptar spre a ne îndrepta mintea spre vederea lui Dumnezeu și spre simțirea Lui. Totodată, sunt o mărturie a experienței personale despre simțirea prezenței și lucrării lui Dumnezeu, așa cum a experimentat-o Sfântul Simeon, însoțind astfel, teologhisirea cu experiența dumnezeirii, extrăgând teologia din propria experiență.

În altă ordine de idei, catehezele reprezintă un îndemn de a ne mărturisi propria noastră experiență, puțină câtă este, despre lucrarea lui Dumnezeu din viața noastră și despre felul în care am experimentat această lucrare.

Nu în ultimul rând, reprezintă o îndrumare sau o recomandare pentru a avea o viață ortodoxă autentică, dar și pentru a ne face ordine în viață. Am spune că sunt o metodă educativă care să-i conducă pe tineri și să ne conducă spre vederea lui Dumnezeu în slavă.

Bibliografie

Sfântul Simeon Noul Teolog, *Cateheze. Scrieri II*, Ediția a II-a revăzută, Sibiu, Editura Deisis, 2003.

****Sfântul Simeon Noul Teolog: viața și epoca. Scrieri IV*, Introducere și traducere: Ioan I. Ică jr, Sibiu, Editura Deisis, 2006.

BĂJĂU, Constantin I., *Patrologie*, Craiova, Editura Universitatea, 2007.

BENGA, Cristina, „Criza adolescenței și rolul ei în maturizarea spirituală a tânărului”, în ȚVarlaam Ploieșteanul/MARICA, Florin/LEMENI, Adrian (Coord.), *Educația Religioasă a tinerilor în contextul secularizării actuale*, București, Edit. Basilica, 2017.

DECIU, Nicușor, „Programul – un fapt aparent minor”, în *În fața provocărilor secularismului. O radiografie a schimbării mentalităților în societatea contemporană*, București, Editura Trinitas a Patriarhiei Române, 2021.

²⁸ SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, p. 276-277.

²⁹ *Ibidem*, p. 40.

GIURGEANU, Stela, „Spune-mi cine te influențează...”, în *Dilema Veche*, nr. 879/11-17 februarie 2021, p.9.

GORDON, Vasile, *Introducere în Catehetica Ortodoxă*, București, Editura Sophia, 2004.

LEMENI, Daniel, *Tradiția paternității duhovnicești în spiritualitatea creștină răsăriteană. Un studiu asupra îndrumării spirituale în Antichitatea creștină răsăriteană*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2012.

STETHATOS, Niketas, *The life of Saint Symeon the New Theologian*, Traducere: Richard P. H. Greenfield, Londra, Editura Harvard University Press, 2013, p.57-59.

VOICU, Constantin *Patrologie și literatura postpatristică*, Vol. III, București, Editura Basilica a Patriarhiei Române, 2010, p. 234.